

Selimiye - Beşparmak yöresindeki (Muğla) Menderes Masifi kayalarının stratigrafisi⁽¹⁾ Tartışma ve yanıt⁽²⁾

Tartışma

AYDOĞAN BORAY Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü, Temel Araştırmalar Dairesi., Ankara

Öztürk ve Koçyiğit (1982) de kanımızca bazı yanlış yorumlar yapılmıştır. Söz konusu yayında yazarların birimlerin kökenleri, birbirleri ile ilişkileri konusunda ileri sürdükleri görüşler eldeki verilerin yetersizliği nedeniyle halâ farklı yorum ve kabullere olanak tanımaktadır.. Ancak birimlerin yaşları konusunda aşağıda belirtilen düzeltmelerin yapılması ilerde yapılacak çalışmaların doğru yönlenebilmesi bakımından gereklidir.

1. — Öztürk ve Koçyiğit (1982) tarafından, literatürde Menderes Masifi veya çekirdeği olarak değinilen kısım Beşparmak Formasyonu diye adlandırılmış ve Prekambriyen yaşında olduğu belirtilmiştir'. Kanımızca bu yaş için veriler yeterli değildir ama, bir başka yaş önermek için de bilinenlerin çok olmadığını dikkate alarak en azından bir soru işareti ile beraber Prekambriyen yaşını önermek doğru olurdu, (yayındaki şekil 3).,
- 2 — Yazarlarca Beşparmak Formasyonu üzerinde yer alan birim Kılavuz Formasyonu olarak adlandırılmıştır (Yayındaki şekil 41. Bu formasyon literatürde Menderes Masifinin örtüsü olarak değinilen, ayrıca Özgül {1978 tarafından Bolkar Dağı Birliği olarak adlandırılan birimin alt kısmına karşılık gelmektedir. Yayında formasyonun yaşı için Onay (1949), Sefaulling (1962) ve Wippem (1964) in önerilerine dayanılarak Karbonifer öncesi CSilüriyen?) denilmektedir.,

{1J Öztürk, A., ve Koçyiğit, A., 1982, Selimiye - Beşparmak, yöresindeki {Muğla} Menderes Masifi' kayalarının stratigrafisi : Türkiye Jeof. Kur. Bült, 25, 67 - 72.

(2) Yazarlar by tartışmaya yanıt vermediklerinden yayıntanamamıştır.

Bu birimin karşılığı olan kayalarda Milas - Tavas arasında yaptığımız araştırmalar sonucunda makro fosillerle Üst. Devoniyen? » Alt Karbonifer, Permo » Karbonifer ve mikrofosillerle Alt-Orta Permîyen yaşları elde edilmiştir (Boray ve diğerleri, 1975; Çağlayan, ve diğerleri, 1980). Fosillerin bulunduğu kayalar Kılavuz Formasyonu olarak adlandırılan dizinin, üst kısmına karşılık gelmektedir. Bu nedenle bize göre¹ birimin, üst kısmının, yaşını Permo - Karbonifer olarak kabul edip alt kısmının bazı Alt Paleozoyik kayaları da kapsayabileceğini düşünmek daha¹ doğru olacaktır,

- 3 — Yazarlarca Kılavuz Formasyonunun üzerine gelen birim Aktaş Formasyonu olarak adlandırılmış, onay (1949), Kaaden ve Metz (1954) ve S. Erk (1980) den. sağlanan sözlü bilgilere dayanılarak da formasyona Devoniyen - Alt Femiyen yaşı verilmiştir {Yayındaki şekil '4B>. Bizim bulgularımıza göre bu birimin alt kısmı rekristalize dolotaşı ve dolomitik kireç/taşlarından oluşmakta olup içinde değişik, şekilli zimparataşı - diyasporit düzeyleri bulunmaktadır. Birimin üst kısımları rekristalize kireçtaşlarından oluşmaktadır. Bu birimin devamında, çeşitli yerlerde rekristalize dolotaşı ve dolomitik kireçtaşlarında Orta - Üst Triyas, Jura. - Alt Kretase yaşları veren fosiller bulunmuştur (Çağlayan ve diğerleri» 1980). Birimin en üst kısmında da pek çok yerde Üst Kretase yaşını veren makrofosiller bulunmaktadır IDür, 1975; Çağlayan ve diğerleri,, 1980). Birimin Kılavuz Formasyonu üzerinde¹ açışız bir uyumsuzlukla yer aldığı kabul edildiğinde¹ bize göre yaşı Orta. Triyas - Üst Kretase olmalıdır., Önerilen Alt Permîyen yaşı çok uzak bir olasılıktır.

4 — Yazarlarca Masifin örtüsünün ve Bolkar Bağı Birliğinin, üst birimlerine karşılık, gelen kırmızı renkli yer yer çakıllı mermerler Arıtaşı Formasyonu olarak adlandırılmış (Yayındaki Şekil 4C) ve Boray ve diğerleri (1975) de sözü edilen Üst Triyas - Alt Liyas fosillerine değinilerek te şimdilik Triyas yaşında kabul edilmişlerdir., Boray ve diğerleri (1973) de sözü edilen Üst Triyas. - Alt Liyas yaşta fosiller bu birimin altındaki birimde zımpara! aşır diyasporit oluşukları altında görülen dolotaşlarından elde edilmiştir.

Milas Gülü olaraMa adlandırılan kırmızı mermerler Üst Kretase yaşta makrofosilli rekristalize Mreç.laşlarının (yazarların Aktaş Formasyonu) hemen üstünde bulunmaktadır. Bunların, Milas'ın, güneybatısındaki, devamında Üst Paleosen yaşta fosiller bulunmuştur (Çağlayan ve diğerleri, 1980). Bütün, bu verilere göre de birimin, yaşının önerildiği üzere Triyas değil, Üst Paleosen olması gerekmektedir.

DEĞİNİLEN BELGELER

Boray, A., Akat, U., Akdeniz, N., Akçaören, Z., Çağlayan A., Günay, E» Korkmazer, B., Öztürk, E, ve Sav, H., 1975, Menderes masifinin güney kenarı boyunca ba-

zı önemli sorunlar ve bunların muhtemel çözümleri: Cumhuriyetin. 50, yılı, Yerbilimleri • Kongresi, 11-20.

Çağlayan,, M.A.,, ûztürk, E.M., öztürk, Z., Sav, H. Ye Akat, U., 198% Menderes Masifi güneyine ait bulgular ve yapısal yorum: Jeoloji Mühendisliği, 10, 9-17.

Dürr, s., 1975, Üiber Alter und geotektonîscne Stellung des Menderes - Kristallîns/SW - Anatolien und seine Aequivalente in. der Mittleren Aegaeis: Marburg/Lalin, Habüitasyon Tezi,...

Kaaden, G, ve Metz., 1954, Datça-Muğla - Dalaman Çayı arasındaki bölgenin jeolojisi: Türkiye Jeol. Kur. Bült, 5/12, 71 - 170.

önay, T.S., 1949, Üiber die Smirgelgesteine SW-Anatoliens: Schweiz. Mün, Petr. Mitt,,, 29/2, 357-492. •

Özgül, N;, 1976, Toorosların bazı temel jeoloji özellikleri : Türkiye Jeol. Kur. Bült. 19/1 65 - 78.

Schuilng, R,B.,, 1962, Türkiyenin güneybatısındaki Menderes migmatit kompleksinin, 'petrolojisi, yaşı ve yapısı ha.kla.nda : MTA Dergisi, 58, 71 - 84.

Wippem, J.,, 1964, Menderes- masifinin .Alpidik dağ teşekülü, içindeki durumu: M.T.A. Dergisi, 62, 71 - 79,